

Djurhälsolagen och lagen om djursjukdomar

Kajsa Hakulin
Jord- och skogsbruksministeriet

23.9.2022

Djurhälsolagen

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (djurhälsolag)
- Hittas i Eur-lex (sök i konsoliderade akter)
- Tillämpas fr.o.m. den 21.4.2021
- Eur-lex: <https://eur-lex.europa.eu/>
- Jord- och skogsbruksministeriets websida på svenska, både EU- och nationell lagstiftning om djursjukdomar:
<https://mmm.fi/sv/lagstiftning/veterinarlagstiftning/lagstiftning>

Sjukdomskategorier enligt djurhälsolagen

Djursjukdomskategorier

- Förtecknade sjukdomar indelas i 5 kategorier, a, b, c, d och e
- Åtgärder i samband med sjukdomsutbrott baseras på sjukdomskategorin
- Sjukdomar i kategori a: sjukdomar som normalt inte förekommer inom unionen och för vilka omedelbara utrotningsåtgärder ska vidtas så snart de påvisas (**EHN**)
- Sjukdomar i kategori b: sjukdomar som har relevans för vissa medlemsstater och för vilka åtgärder behövs för att förhindra spridning till delar av unionen som är officiellt sjukdomsfria eller har utrotningsprogram för den berörda förtecknade sjukdomen (**ISA, IHN, VHS, white spot syndrome**)
- Sjukdomar i kategori e: sjukdomar för vilka det finns ett behov av epidemiologisk övervakning inom unionen. Dessutom är alla sjukdomar i kategori a-d också i kategori e (**KHV**)
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) **2018/1882** om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar
-innehåller förtecknade sjukdomar och deras kategorisering samt förtecknade arter (djurarter som berörs av bestämmelserna för en specifik sjukdom)

Del IV i djurhälsolagen, avdelning II (1)

Del IV gäller registrering, godkännande, journalföring och register
Regler som gäller vattenlevande djur finns i avdelning II (artikel 172-190)

- Registrering av vattenbruksanläggningar
- Godkännande av vissa vattenbruksanläggningar
- Journalföring

Kommissionens delegerade förordning (EU) **2020/691** om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur

- Artikel 5: krav på biosäkerhetsplan för anläggningar som ska godkännas

Del IV i djurhälsolagen, avdelning II (2)

Regler om förflyttning av vattenlevande djur: Artikel 191-221, 226

Regler om produktion, bearbetning och distribution av produkter av animaliskt ursprung (livsmedel) från vattenlevande djur: Artikel 222-225

- Kommissionens delegerade förordning (EU) **2020/990** om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav och krav avseende utfärdande av intyg för förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur inom unionen
 - krav på transport bl.a. brunnbåtar artikel 3-5
 - djurhälsokrav vid förflyttningar artikel 6-21
 - produktion, bearbetning och distribution av produkter av animaliskt ursprung (livsmedel) artikel 22-29
- Kommissionens genomförandebeslut (EU) **2021/260** om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU
 - gäller nationella krav vid förflyttning mellan medlemsstater (**SVC, BKD, IPN, SAV, G.salaris, endast SVC gäller Åland**)

Andra delegerade förordningar

- Kommissionens delegerade förordning (EU) **2020/689** om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar
-gäller epidemiologisk övervakning samt bekämpning av sjukdomar i kategori b och c (IHN, VHS)
- Kommissionens delegerade förordning (EU) **2020/687** om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar
-gäller i huvudsak bekämpning av sjukdomar i kategori a
- Kommissionens delegerade förordning (EU) **2020/692** om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för införsel till unionen samt förflyttning och hantering efter införsel av sändningar av vissa djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung
-gäller hälsokrav vid import av djur och produkter av animaliskt ursprung (livsmedel) från länder utanför EU

Medlemsstaternas rätt att vidta nationella åtgärder

- Djurhälsolagen och förordningar som baseras på den är lagstiftning som tillämpas direkt och som man inte behöver och inte får verkställa i nationell lagstiftning
- Bestämmelser om den behöriga myndigheten finns i nationell lagstiftning, gäller dock inte Åland (självstyrelselagen)
- Om EU-lagstiftningen tillåter nationella undantag eller andra nationella bestämmelser, ska bestämmelser om dessa införas i Finlands nationella lagstiftning
- Djurhälsolagen innehåller inte bestämmelser om aktörernas rätt till ersättningar, men det finns bestämmelser i EU-reglerna om statsstöd
- Djurhälsolagen innehåller inte heller bestämmelser om tvångsmedel

Lagen om djursjukdomar 76/2021

- Förnyades i samband med djurhälsolagen
- Nationell kategorisering av djursjukdomar: Jord- och skogsbruksministeriets förordning om andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas och andra anmälningspliktiga djursjukdomar, om anmälan om djursjukdomar samt om sändande av mikrobstammar (325/2021)
- Andra djursjukdomar som ska bekämpas (**SAV, SVC, KHV, G.salaris-endast vissa vattendrag**)
- Djursjukdomar som ska övervakas (**IPN, bara inlandet**)

Sjukdomsfri status, utrotningsprogram, anläggningskretsar

- Lagen om djursjukdomar 6-10 §
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av djursjukdomar i kategorierna b och c (327/2021), ändringar 819/2021 och 273/2022
- Hela Finland med undantag för två anläggningskretsar på Åland fritt från IHN
- Hela Finland med undantag av Åland fritt från VHS, Åland har provisionellt deklarerats fritt från VHS
- Hela Finland fritt från ISA

Godkännande av vattenbruksanläggningar

- Lagen om djursjukdomar 43 §, hänvisar till EU reglerna
- På Åland är det landskapsregeringen som är behörig myndighet
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om godkännande av vattenbruksanläggningar och om djurhälsokrav vid förflyttning av vattenlevande djur inom landet (320/2021), innehåller bl.a. tolkning av undantag för anläggningar som producerar små mängder för användning som livsmedel

Förflyttning av vattenlevande djur

- Lagen om djursjukdomar 44-51 §, hänvisar till EU reglerna
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om godkännande av vattenbruksanläggningar och om djurhälsokrav vid förflyttning av vattenlevande djur inom landet (320/2021), innehåller bl.a. undantag från kraven om djurhälsointyg vid förflyttningar av vattenlevande djur inom landet och om förflyttning av vilda vattenlevande djur till inlandet
- Jord- och skogsbruksministeriets beslut om inrättande av ett restriktionsområde för att förhindra spridning av infektiös pankreasnekros hos fiskar och salmonid alfavirus (324/2021), innehåller bestämmelser om förflyttning av vattenbruksdjur och vilda vattenlevande djur till inlandet

Epidemiologisk övervakning och offentlig kontroll

- Bestämmelser om riskbaserad övervakning finns i EU-förordningen [2020/689](#)
- Bestämmelserna är specifika för utrotningsprogram (IHN, VHS), annars beror de på anläggningarnas riskklassificering, som görs av den behöriga myndigheten
- Bestämmelser om offentlig kontroll finns i EUs kontrollförordning [2017/625](#), kommissionens delegerade förordning [2022/671](#) och kommissionens genomförandeförordning [2022/160](#)
- Kontrollfrekvensen beror på anläggningarnas riskklassificering
- I praktiken kombineras offentlig kontroll med epidemiologisk övervakning

Kostnader för utrotning av djursjukdomar, ersättning till aktörer

Lagen om djursjukdomar 14 kap

- 82 §: Staten svarar för kostnader för arbetet med verkställighet av ett beslut om utrotning av en djursjukdom
- 83 §: Ägaren har rätt att få ersättning för djur som myndigheten har bestämt att ska avlivas eller slaktas för att utrota en sjukdom i kategori a-c. I ersättning betalas djurets marknadsvärde, från vilket avdras slaktvärdet, om djuret slaktas
- 84 § Ägaren har rätt att få ersättning för egendom som myndigheten har beslutat att ska bortskaffas
- 85 § Om en myndighetsåtgärd förhindrar eller försvårar djurproduktionen och avsevärt försvårar aktörens **utkomst kan** den ekonomiska skadan ersättas av statens medel

Utkast till regeringsproposition

Ändrar lagen om djursjukdomar 14 kap, på remiss till den 30.9.

(<https://mmm.fi/sv/paremiss>)

- 83 §: Förtydligas att ersättning också kan betalas för djur som dött efter att ett beslut om avlivning har gjorts. Förtydligas att marknadsvärdet beräknas vid tidpunkten för misstanken om djursjukdom
- 85 § Förtydligas att ersättning för produktionsförluster endast gäller lantbruksföretagare (andra ersättningar betalas till alla djurägare)
- 86 § Hänvisning till de nya EU reglerna för statsstöd
Förtydligas, att ersättningar inte betalas för förluster och kostnader som uppkommit vid slakt och rensning

Bakgrund till regeringspropositionen

- Måste göras brådskande p.g.a. ändring av EUs statsstödsregler och riksdagsvalet våren 2023 (inga nya regeringspropositioner för göras efter november)
- Ersättningar för utrotning av sjukdomar inom vattenbruk har ökat under de senaste fem åren
- 2017-2021 betalades sammanlagt mera än 4 miljoner euro i ersättning för utrotning av sjukdomar inom vattenbruket och mindre än 200 000 euro för utrotning av sjukdomar hos alla andra husdjur sammanlagt
- Andra medlemsstater betalar inte ersättningar för utrotning av sjukdomar inom vattenbruket
- Nästan inga andra medlemsstater betalar ersättningar för produktionsförluster
- Reglerna för utbetalning av ersättningar för produktionsförluster till större företag och investerare bör förtydligas

**Tack för
uppmärksamheten!**